

A „15 perces város” elméletének vizsgálata a XI. kerület lakóegységein keresztül

Meinhardt Orsolya

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak, nappali

Településépítészeti és Települési Zöldinfrastruktúra Tanszék

Belső témavezető: Polyák Beáta, Mesteroktató, MATE, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Településépítészeti és Zöldinfrastruktúra Tanszék

A témaválasztásban nagy szerepet játszott, hogy iskolás korom óta, és főleg mióta dolgozom is, rengeteg időm megy el az utazással. 15 perces biciklis vagy gyalogos közeledéssel nem elérhetőek a napi célpontjaim pl. iskola, munkahely. Ez nagyban megnehezíti a mindennapi szükségletek ellátását is pl. bevásárlás, edzés. Az egyetemi tanulmányaim a fővároshoz kötnek, emiatt jobban érzékelem a klímaváltozás hatását is, kifejezetten a nyári időszakban. Izgalmasnak találtam személyes, és szakmai szempontból is, ezt a várostervezési szemlélet módot, emellett úgy gondolom, hogy ez egy jó megoldást kínálhat arra, hogy fenntarthatóbb legyen a jövőben a városi élet, alkalmazkodva az éghajlatváltozáshoz.

Először áttekintettem miről is szól a „15 perces város” elmélete, mik a fő szempontok melyek elengedhetetlen komponensei ennek várostervezési koncepciónak. Majd a vizsgálatokhoz a jövőbeni célkitűzéseket megfogalmazó fejlesztési anyagokat néztem meg pl. Újbuda ITS 2027. Ezek nagyban segítettek abban, hogy egy átfogóbb képet kapjak a terület hiányosságairól és meglévő értékeiről is. Majd egy általam lehatárolt területen belül néztem meg, mennyire érvényesülnek a „15 perces város” elemei, melyek, azok funkciók, melyek jelen vannak és melyek hiányoznak.

A következő vizsgálati szekcióban az általam választott három lakóparkot (BudaPart, Metrodom River Lakópark, Budai Walzer Lakópark) elemeztem, a várostervezési koncepcióban meghatározott irányok mentén. Mennyire elérhető pl. kereskedelmi egység, orvosi ellátás, oktatási intézmény stb., egy 15 perces biciklis és gyalogos távon belül.

A vizsgálatok alapján az megmutatkozott, hogy a lehatárolt tömbön belül sokszor egy helyre koncentrálódnak a funkciók pl. kereskedelmi egységek, valamint, hogy a főbb utaktól és városközponttól távolodva minden szempontból kevesebb a lehetőség az ott élők számára pl. nincs elég oktatási intézmény könnyen elérhető távolságban. A lakóparkok esetében, ahogy

egyre délebbre haladunk, úgy minden elemzett szempontból kevesebb a lehetőség. Hiányoznak a kisebb alközpontok, valamint elég sok az alulhasznosított terület, melyeket a fejlesztésekkel be lehetne vonni a város mindennapjaiba. Nincsen megfelelő gyalogos, kerékpáros infrastruktúra, továbbá a tömegközlekedési lehetőségek is hiányosak.

Az általam választott helyszínen, lakóparkoknál is több érték található. Vannak természethez köthetőek pl. a Dunapart, mely nem csak rekreációs célokra használható, de jó hatással van a klímára és a biodiverzitásra is. Elérhető több sportpálya, játszótér is. Valamint fellelhető néhány közösségi kert is. A lakóparkoknál külön említendő, hogy forgalomcsökkentett utak, valamint autómentes területek állnak a lakók, dolgozók részére. Illetve a közösségi élet szempontjából több pihenőhely van kialakítva a komplexumok belső kertjeiben, lehetőség van közösségi programokon is részt venni.

Javaslataim közt szerepel pl. a zöldterületek fejlesztése pl. Dunapart megnyitása és összekapcsolása a lakóparkokkal és más vízpart menti területekkel. Szükséges lenne az egészségügyi ellátás bővítése is, mert sok esetben nincsenek közeli távolságban pl. háziorvos, helyette inkább csak a magánellátások elérhetőek. Az alulhasznosított felületeknek új funkciót kell adni, de a fejlesztések alatt szem előtt tartva az adott helyen lévők igényeit, valamint felmérni, hogy milyen funkciók dominálnak, vagy épp hiányoznak az adott fejlesztésre kijelölt területen. Előnyben kell részesíteni a barnamezős beruházásokat. Úgy gondolom, hogy ezen elveket szem előtt tartva a fejlesztések, beruházások során elérhetőbb lesz egy kompaktabb, élhetőbb város a jövőben, mely képes alkalmazkodni a klímaváltozás okozta nehézségekhez, és a modern világ igényeihez.